
SPIS TREŚCI

Rozdział 1. Budowa i czynności skóry	15
Budowa naskórka i skóry	16
Skóra jako organ immunologiczny	19
Melanogeneza	20
Strefa błony podstawnej	21
Skóra właściwa	22
Układ naczyniowy skóry	23
Unerwienie skóry	23
Błony śluzowe otworów naturalnych	24
Guczoły łojowe	24
Guczoły potowe	25
Guczoły ekrynowe	25
Guczoły apokrynowe	26
Włosy	26
Paznokcie	28
Rozdział 2. Symptomatologia ogólna chorób skóry (semiotyka)	29
Podstawowe wykwyty chorobowe	29
Dermatologiczne badanie chorego	38
Rozdział 3. Zakażenia bakteryjne skóry	39
Ropne choroby skóry	39
Flora bakteryjna normalnej skóry	40
Czynniki patogenetyczne	40
Zakażenia gronkowcowe	40
Zapalenie mieszków włosowego	40
Figówka. Przewlekłe zapalenie ropne mieszków włosowych	42
Folliculitis Gram-negativa	43
Czyrak. Czyraczność	43
Ropnie mnogie pach	44
Liszajec pęcherzowy noworodków	45
Zapalenie pęcherzowe i złuszczone skóry noworodków pochodzenia gronkowcowego	45
Zakażenia paciorkowcowe	46
Róża	46
Necrotizing fasciitis	48
Mieszane zakażenia paciorkowcowo-gronkowcowe	48
Liszajec zakaźny	48
Niesztowica	50
Piodermia przewlekła bujająca i wrzodziejąca	51
Leki najczęściej stosowane w ropnych chorobach skóry	51
Inne choroby bakteryjne skóry	54
Różyczka	54
Łupież rumieniowy	55

Choroba kociego pazura	56
Promienica	56
Boreliozy	58
Rumień przewlekły pełzający	59
Lymphocytoma	60
Zanikowe zapalenie skóry kończyn	61
Rozdział 4. Gruźlica skóry	63
Gruźlica właściwa	64
Gruźlica toczniowa	64
Zapalenie gruźlicze węzłów chłonnych	66
Gruźlica rozplywna	67
Gruźlica brodawkująca	68
Gruźlica wrzodziejąca (błon śluzowych)	69
Tuberkulidy	70
Tuberkulid guzkowo-zgorzelinowy	70
Lupoid prosówkowy rozsiały twarzy	71
Rumień stwardniały	72
Leczenie gruźlicy skóry	73
Rozdział 5. Grzybice	75
Grzybice właściwe – dermatofitozy	76
Grzybice skóry owłosionej	76
Odmiana powierzchowna wywołana przez grzyby antropofilne	76
Grzybica strzygąca powierzchowna owłosionej skóry głowy	78
Grzybica drobnozarodnikowa powierzchowna owłosionej skóry głowy	78
Grzybica woszczynowa owłosionej skóry głowy	79
Odmiana z odczynem zapalnym wywołana przez grzyby zoofilne	80
Grzybica skóry gładkiej	81
Przewlekła grzybica skóry gładkiej	82
Grzybica pachwin	84
Grzybica stóp	85
Grzybica paznokci	86
Zakażenia drożdżakowe	88
Kandydoza błon śluzowych	88
Kandydoza kątów ust. Zajady	89
Wyrznięcia drożdżakowe	89
Kandydoza wałów i płytek paznokciowych	89
Ziarniniak drożdżakowy	90
Łupież pstry	90
Leczenie grzybic	92
Leki przeciwgrzybicze	92
Leczenie grzybicy skóry, włosów i paznokci	95
Leczenie zakażeń drożdżakowych	95
Rozdział 6. Choroby pasożytnicze skóry	97
Wszawica	97
Wszawica głowowa	97
Wszawica odzieżowa	98
Wszawica łonowa	98
Leczenie wszawicy	99
Świerzb	99
Rozdział 7. Choroby wirusowe skóry	103
Grupa opryszczek	103
Opryszczka zwykła	103
Eczema herpeticum	106
Półpasiec	108
Ospa wietrzna	110

Choroby z kręgu wirusa ospy	111
Guzki dojrak	111
Niesztowica zakaźna	111
Mięczak zakaźny	111
Grupa brodawek	113
Brodawki zwykłe	114
Brodawki stóp	116
Brodawki płaskie (młodocianych)	118
Brodawki przejściowe	119
Epidermodysplasia verruciformis (EV)	119
Choroba Hecla	122
Pryszczyca. Zaraza pyska i racic	123
Zespół grudkowo-krwotoczny rękawiczkowo-skarpetkowy	123
Choroba Gianottiego-Crostiego	124

Rozdział 8. Rumieniowe, rumieniowo-złuszczające i grudkowe dermatozy 126

Rumienie	126
Rumień wielopostaciowy (wysiękowy)	126
Odmiana łagodniejsza (zwykła) rumienia wielopostaciowego	127
Odmiana ciężka rumienia wielopostaciowego	128
Zespół Stevensa-Johnsona	129
Toksyczna nekroliza naskórka	130
Rumień trwały	131
Rumień guzowaty	132
Zespół Sweeta	134
Erythema gyratum repens	135
Łupież różowy Giberta	136
Liszaj płaski	138
Przewlekłe wrzodziejące zapalenie jamy ustnej	142
Erythema dyschromicum perstans	144

Rozdział 9. Choroby alergiczne skóry 146

Pokrzywka	147
Pokrzywka ostra	149
Pokrzywka przewlekła	150
Inne odmiany pokrzywki	150
Pokrzywka wywołana mechanicznie	150
Pokrzywka kontaktowa	151
Pokrzywka fizykalna	151
Pokrzywka cholinergiczna	152
Rozpoznanie pokrzywki	152
Leczenie pokrzywki	153
Wstrząs anafilaktyczny	154
Osutki polekowe	155
Choroba posurowicza	158
Urticaria vasculitis	158
Obrzęk naczynioruchowy (Quinckego)	159
Dziedziczny obrzęk naczynioruchowy	160
Wyprysk kontaktowy. Kontaktowe zapalenie skóry	161
Wyprysk kontaktowy niealergiczny	169
Wyprysk zawodowy	170
Inne odmiany wyprysku	173
Wyprysk pieniążkowy (wyprysk mikrobowy)	173
Wyprysk łojotokowy. Łojotokowe zapalenie skóry	174
Wyprysk łojotokowy noworodków	175
Wyprysk potnicowy	177
Wyprysk podudzia	178
Atopowe zapalenie skóry	179
Neurodermit ograniczony. Liszaj zwykły przewlekły	186
Świerzbączka guzkowa Hyde	187

Rozdział 10. Fotodermatozy	189
Działanie promieni słonecznych na skórę	189
Klasyfikacja fotodermatoz	189
Starzenie się słoneczne skóry	192
Wielopostaciowe osutki świetlne	193
Pokrzywka świetlna	195
Przewlekłe zmiany posłoneczne	196
Odczyny fototoksyczne	197
Odczyny fotoalergiczne	198
Świetlne zapalenie czerwieni warg	199
Rozdział 11. Uszkodzenia skóry czynnikami fizykalnymi	200
Oparzenia	200
Przewlekłe uszkodzenie ciepłe skóry	201
Odmrożenia	201
Odmrożyny	202
Uszkodzenia porentgenowskie skóry	203
Przewlekły odczyn porentgenowski	204
Rozdział 12. Łuszczyca i dermatozy łuszczycopodobne	205
Łuszczyca	205
Etiopatogeneza	205
Epidemiologia łuszczycy	208
Objawy i przebieg	208
Rozpoznanie	213
Rozpoznanie różnicowe	213
Leczenie	214
Pityriasis rubra pilaris (PRP)	220
Pityriasis lichenoides	221
Pityriasis lichenoides chronica	221
Pityriasis lichenoides et varioliformis acuta (PLEVA)	223
Rozdział 13. Choroby pęcherzowe o podłożu autoimmunologicznym	225
Pęcherzyca	228
Pęcherzyca zwykła	232
Pęcherzyca bujająca	234
Pęcherzyca liściasta	235
Przejsięcie pemphigus vulgaris w pemphigus foliaceus	236
Pęcherzyca rumieniowata, pęcherzyca łojotokowa	236
Pęcherzyca opryszczkowata	238
Leczenie pęcherzycy	239
Inne odmiany pęcherzycy	240
Pęcherzyca IgA i neutrofilowe śródskórkowe dermatozy z przeciwciałami typu pemphigus klasy IgA	240
Pęcherzyca paraneoplastyczna	242
Pemfigoid	244
Pemfigoid (opryszczki) ciężarnych	248
Pemfigoid bliznowaciejący	250
Nabyte pęcherzowe oddzielanie się naskórka	252
Zapalenie opryszczkowe skóry	254
Linijna IgA dermatoma pęcherzowa	258
Rozdział 14. Choroby tkanki łącznej	260
Toczeń rumieniowaty	260
Układowy toczeń rumieniowaty	261
Etiopatogeneza	262
Przeciwciała przeciwiądrowe	264
Objawy i przebieg	269

Rozpoznanie	271
Leczenie	271
Podostra skórna postać toczenia rumieniowego	272
Toczeń rumieniowaty noworodków	275
Postać ogniskowa (przewlekła) toczenia rumieniowego	276
Podskórna (głęboka) odmiana toczenia rumieniowego	279
Zespół antykardiolipinowy (antyfosfolipidowy)	280
Zespół Sneddon	281
Zespół Sjögrena	283
Twardzina	284
Twardzina układowa	284
Etiopatogeneza	285
Przeciwciała przeciwnajdrowe	286
Podział twardziny	289
Zmiany układowe	292
Rozpoznanie różnicowe	293
Leczenie	294
Twardzina ograniczona	296
Atrophoderma Pasini-Pierini	300
Liszaj twardzinowy	300
Fasciitis eosinophilica	302
Eosinophilia myalgia syndrome (EMS)	303
Zapalenie skórno-mięśniowe	304
Zapalenie wielomięśniowe z przeciwciałami przeciw syntetazom tRNA. Zespół syntetazowy	307
Zespoły nakładania	309
Mieszana choroba tkanki łącznej. Zespół Sharpa	309
Scleromyositis	310
Guzkowe zapalenie tętnic	312

Rozdział 15. Zmiany zapalne tkanki podskórnej i zmiany zanikowe tkanki podskórnej

Panniculitis Webera-Christiana	315
Zespół Rothmana-Makaia	316
Cytophagic histocytic panniculitis	316
Zapalenie tkanki podskórnej w przebiegu chorób trzustki	316
Zapalenie tkanki podskórnej związane z niedoborem inhibitora alfa ₁ -antytrypsyny	317
Lipoatrofie i lipodystrofie	317

Rozdział 16. Choroby naczyń skóry

Krwotoczne choroby skóry. Plamice	318
Plamice małopłytkowe	318
Plamica małopłytkowa wrodzona. Zespół Wiskotta-Aldricha	318
Samoistna plamica trombocytopeniczna	319
Plamica małopłytkowa objawowa	319
Plamice związane z zaburzeniami krzepliwości	320
Plamice związane z uszkodzeniem naczyń skóry	320
Plamica hiperergiczna. Alergiczne lub leukoklastyczne zapalenie naczyń	320
Plamica starcza. Plamica steroidowa	322
Przewlekłe zapalenie naczyń włosowatych	323
Zapalenie ziarniniakowe naczyń Wegenera	323
Zespół Churga-Strauss	325
Choroba Kawasaki	325
Piodermia zgorzeliowa	326
Guzowate zapalenie naczyń	327
Owrzodzenia podudzi	329

Rozdział 17. Ziarniniaki i zmiany odczynowe

Sarkoidoza	331
Ziarniniak twarzy. Ziarniniak eozynochłonny twarzy	333

Ziarniniak obrączkowaty	334
Mastocytozy	336
Pokrzywka barwnikowa	337

Rozdział 18. Choroby związane z zaburzeniami metabolicznymi 339

Zmiany skórne w cukrzycy	339
Scleromyxoedema	340
Obumieranie tłuszczowate	341
Rumień nekrolityczny wędrujący	343
Porfirie	344
Porfiria szpikowa	344
Porfiria erytropoetyczna wrodzona	344
Protoporfiria erytropoetyczna	345
Leczenie porfirii szpikowych	345
Porfiria wątrobowa	345
Porfiria skórna późna	346
Hiperlipoproteinemie	348
Kępki żółte	348

Rozdział 19. Genodermatozy 353

Choroby związane z nadmiernym rogowaceniem	353
Rogowiec dłoni i stóp	353
Uogólnione genodermatozy związane z nadmiernym rogowaceniem	356
Rybia łuska zwykła	356
Rybia łuska wrodzona	359
Hyperkeratosis epidermolytica	360
Rzadkie zespoły ichtiotyczne	360
Leczenie uogólnionych genodermatoz typu rybiej łuski	361
Rogowacenie mieszkowe	361
Choroba Dariera	362
Choroby pęcherzowe	363
Choroba Haileya-Haileya	363
Pęcherzowe oddzielanie się naskórka	364

Rozdział 20. Znamiona i nowotwory łagodne 371

Znamiona	371
Znamiona naskórkowe	372
Znamię naskórkowe brodawkowate	372
Brodawka łojotokowa (starcza). Rogowacenie łojotokowe	373
Znamiona melanocytowe barwnikowe	374
Znamiona barwnikowe naskórkowe	374
Znamiona komórkowe barwnikowe	376
Znamię Spitz (dawna nazwa „czerniak młodzieńczy”)	377
Znamiona wychodzące z gruczołów łojowych	378
Znamię łojowe	378
Gruczołak łojowy	379
Znamiona wychodzące z gruczołów potowych	379
Znamiona naczyniowe	380
Naczyniaki krwionośne	380
Ziarniniak naczyniowy	381
Naczyniak chłonny zwykły i jamisty	382
Leczenie naczyniaków	382
Łagodne nowotwory łącznotkankowe	383
Włókniak	383
Błiznowiec	384

Rozdział 21. Stany przedrakowe i raki in situ	386
Stany przedrakowe	386
Rogowacenie słoneczne (dawna nazwa – rogowacenie starcze)	387
Róg skórny	390
Skóra pergaminowata i barwnikowa	391
Uszkodzenia porentgenowskie skóry	392
Rogowacenie chemiczne (arsenowe i smołowcowe)	393
Rogowacenie białe	394
Raki in situ	396
Choroba Bowena	396
Erytroplazja Queyrata	397
Rozdział 22. Nowotwory złośliwe skóry	399
Raki skóry	399
Rak podstawnomórkowy	400
Rak kolczystokomórkowy	403
Rak brodawkujący	406
Rogowiak kolczystokomórkowy	407
Choroba Pageta	409
Czerniak złośliwy	410
Zespół znamion atypowych (dysplastycznych)	415
Rozdział 23. Chłoniaki skóry i stany poprzedzające	418
Przyluszczyce	418
Przyluszczyca plackowata drobnoogniskowa palczasta	418
Przyluszczyca plackowata wielkoogniskowa typu zapalnego	418
Przyluszczyca plackowata wielkoogniskowa typu poikilodermicznego	419
Chłoniaki skóry. Złośliwe chłoniaki skóry	420
Chłoniaki typu T	421
Ziarniniak grzybiasty	423
Zespół Sezary'ego	426
Siatkowica pagetoidalna	427
Lymphomatoid papulosis	428
Chłoniaki typu B	428
Rozdział 24. Zespoły paraneoplastyczne	430
Rozdział 25. Zaburzenia barwnikowe	434
Bielactwo nabyte	434
Piegi	436
Ostuda	437
Rozdział 26. Choroby gruczołów łojowych i potowych	438
Choroby gruczołów łojowych	438
Łojotok	438
Łupież łojotokowy	439
Trądzik pospolity	439
Trądzik różowaty	445
Choroby gruczołów potowych	447
Pocenie się nadmierne	447
Potówki	448
Rozdział 27. Choroby włosów	449
Łysienie	449
Łysienie męskie androgenowe	450
Łysienie androgenowe kobiet	451
Łysienie plackowate	452
Nadmierny porost włosów	455

Rozdział 28. Choroby przenoszone drogą płciową	457
Kiła	457
Kiła wczesna	458
Kiła późna	466
Kiła wrodzona	469
Zapalenie cewki moczowej i narządu rodneho	477
Opryszczka narządów płciowych	485
Zmiany wywołane przez wirusy brodawczaka	489
Zakażenie HIV i AIDS	498
 Piśmiennictwo	 508
Skorowidz	514